Lausunto työeläkeuudistuksesta

Tarmo Valkonen
Etla

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 21.4.2026

Uudistuksen tavoitteet ja toteutuva uudistus

Tavoite hallitusohjelmassa:

Työeläkemaksutason pitkän aikavälin kehityksen vakauttaminen ja julkisen talouden merkittävä vahvistaminen sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän avulla.

Lakiehdotuksen keskeiset elementit:

1. Sijoitusuudistus, joka mahdollistaa suuremman riskinoton työeläkeyhtiöissä
2. TyEL-maksusta rahastoidaan suurempi osa
3. TyEL-maksu jäädytetään 2026-2030
4. Otetaan käyttöön kaikkien työeläkkeiden indeksirajoitin

Sijoitusuudistus

Mahdollistaa suuremman riskinoton sijoitustoiminnassa.

- Ehdotus on jatketta aiemmille sijoitusuudistuksille
- Perusteltua, koska tuotot ovat jääneet jälkeen kansainvälisistä verrokeista

Seuraukset

- Sijoitusten tuotot kasvavat odotusarvoisesti ja niiden vaihtelu lisääntyy
- TyEL-maksut laskevat odotusarvoisesti ennustetusta, mutta niiden vaihtelu kasvaa
- Hallitusohjelman tavoite maksujen vakaudesta ei toteudu. Uusi eläkeuudistus hyvin todennäköinen.

Rahastoinnin kasvattaminen ja TyEL-maksun jäädytys

TyEL-maksusta suurempi osa rahastoidaan

- Kasvattaa pitkään painetta nostaa työeläkemaksua, maksu laskee pysyvästi hyvin pitkällä aikavälillä
- Perusteltua sukupolvinäkökulmasta

TyEL-maksu jäädytetään 2026-2030

- Paine muuttaa maksua jäädytyksen jälkeen kasvaa

Indeksijarru

Estää sen, että työeläkkeet nousevat nopeammin kuin palkat

- Harvinainen tilanne, mutta saattaa olla suuret pysyvät vaikutukset
- Kohtelee eri tavoin eri sukupuolia ja eri ikäisiä ihmisiä
- Käyttöönotto riippumaton työeläkejärjestelmän taloudellisesta tilanteesta

Vaihtoehdot

1. Ei oteta käyttöön
2. Kompensoidaan muutos eläkeläisille myöhemmin, kun reaalipalkat taas nousevat

Yhteenveto

- Uudistus laskee odotusarvoisesti TyEL-maksua ennustetusta ja toteuttaa julkisen talouden kohentamistavoitteen
- Riski odotettua suuremmalle, tai pienemmälle työeläkemaksulle, rahastojen koolle ja kestävyysvajeelle kasvaa
- Kasvattaa todennäköisyyttä uudelle uudistukselle, jonka ajoitusta ja lopputulosta emme tiedä
- Sisältää huonosti toimivan ja epäreilun indeksijarrun
- Ei toteuta hallitusohjelman tavoitetta maksujen vakautumisesta, eikä sellaisen automaattisen mekanismin luomisesta joka vakauttaisi maksua